

INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN SPAȚIUL EUROPEAN AL EDUCAȚIEI**Valeria GARBATOVSKI*****CZU 378.091**

Rezumat: *În condițiile globalizării devin actuale dimensiunile internaționale, interculturale ale educației. În Spațiului European al Educației colaborarea în afara granițelor naționale pentru a atinge obiectivele educaționale este o realitate. Acest spațiu are rolul de a promova și încuraja mobilitatea, cooperarea în materie de educație și formare. UE prin programele sale sprijină statele în creșterea eficienței sistemelor lor educaționale. Obiectivul central al acestui studiu este promovarea și justificarea tezelor: internaționalizarea învățământul permite dezvoltarea programelor comune de studii cu universitățile partenere din UE; multiplicarea acțiunilor politice naționale de promovare a inovării în crearea și furnizarea de educație internațională; colaborarea în domeniul implementării mecanismelor de asigurare a calității în domeniului învățământului.*

În articol se relevă experiența pozitivă, acumulată de Programul Erasmus+ în asigurarea mobilității academice a studenților și cadrelor didactice, axată pe asimilarea valorilor educaționale din statele europene. Societatea contemporană este dinamică, este caracterizată de multiple tensiuni, controverse, provocări, la care fiecare actor al vieții sociale trebuie să reacționeze imediat și adecvat. Pentru a dezvolta astfel de abilități la actorii vieții sociale, la cetățenii statelor democratice, este necesar de actualizat obiectivele sistemelor educaționale. Fiecare țară, fiecare instituție a sistemului educațional are o experiență pozitivă, pe care prin intermediul internaționalizării învățământului o putem valorifica, cuantifica, promova.

Cuvinte-cheie: internaționalizare, învățământ, Spațiu European al Educației, Erasmus+.

* Valeria GARBATOVSKI, doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova, valeriaciobanu8@yahoo.com

INTERNATIONALIZATION OF EDUCATION IN THE EUROPEAN EDUCATION AREA

Abstract: *In the conditions of globalization, the international, intercultural dimensions of education become current. In the European Education Area, collaboration across national borders to achieve educational goals is a reality. This space aims to promote and encourage mobility, and cooperation in education and training. The EU through its programs supports the states in increasing the efficiency of their educational systems. The central objective of this study is the promotion and justification of theses: the internationalization of education allows the development of joint study programs with partner universities in the EU; multiplying the emphasis of national policies to promote innovation in the creation and provision of international education; collaboration in the field of implementing quality assurance mechanisms in the field of education.*

The article reveals the positive experience gained by the Erasmus+ Program in ensuring the academic mobility of students and teaching staff, focused on the assimilation of educational values from European states. Contemporary society is dynamic, it is characterized by multiple tensions, controversies, and challenges, to which every actor in social life must react immediately and adequately. To develop such skills in the actors of social life, in the citizens of democratic states, it is necessary to update the objectives of the educational systems. Each country and each institution of the educational system has a positive experience, which through the internationalization of education we can capitalize on, quantify, and promote.

Keywords: internationalization, education, European Education Area, Erasmus +.

Introducere:

Pentru a contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă, este necesară susținerea procesului de internaționalizare a studiilor la nivelul vocațional tehnic și superior. În sec. XXI, informația și tehnologiile de comunicare constituie elemente de bază ale instruirii, educației și formării profesionale. În literatura de specialitate sunt evidențiate premisele ce au determinat dezvoltarea societății informaționale: creșterea interdependen-

ței la nivel global sporind nevoia de comunicare între indivizi și organizații; creșterea complexității mediului social-economic, sporind exponențial nevoia de cunoaștere; investițiile guvernamentale și private semnificative în sectorul de cercetare; progresele din ingineria lingvistică care au generat instrumente puternice de facilitare a dialogului om-mașină permițând căutarea informațiilor pe Web, absorbind hiperabundența de informații; apariția și ulterior generalizarea muncii cu calculatorul; dezvoltarea unei capacități mari de stocare, prețuri de stocare și de transport a obiectivelor informaționale sau documentare din ce în ce mai ambițioase; trecerea la documentul numeric, care este omniprezent în orice comunicare, informare, documentare, aducând flexibilitate, maleabilitate, conducând la diminuarea costurilor de stocare, de manipulare, de difuzare a informației [1].

Astfel, reieșind din faptul că educația are puterea de a pregăti omenirea pentru a face față diferitor provocări sociale, iar Spațiul European al Educației promovează cooperarea și calitatea învățământului în Europa, acestea constituie mecanisme eficiente pentru gestionarea dezvoltării accelerate a societății informaționale. Spațiul European al Educației împărtășește o viziune comună a valorilor europene, iar printre prioritățile de bază ale acestuia se regăsesc mobilitatea academică, competențele digitale și educația, învățământul superior, educația de calitate și asigurarea incluziunii, recunoașterea calificărilor, învățarea limbilor, educația adulților ș.a. Prioritățile menționate se orientează către asigurarea continuității învățării pe tot parcursul vieții, o premisă esențială pentru inserția socială eficientă a personalității umane, în condițiile societății din secolul XXI.

După cum menționează, A. Curaj., în lucrarea *The Bologna Process and the European Higher Education Area: A Model for Global Integration* [3], nu putem căuta o etapă ce poate fi considerată drept „implementare completă” a Spațiului European al Învățământului Superior, ci mai degrabă e posibilă asigurarea unui proces, care să construiască un mecanism capabil să identifice provocări și modalități elocvente de ajustare prin politici adecvate, ceea ce considerăm că este relevant și pentru Spațiul European al Educației în general.

Unul dintre reperele Spațiului European al educației, care contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale, înțelegerea globală și pregătirea tinerilor pentru o lume tot mai conectată și interdependentă constituie mo-

bilitatea academică, extinderea căreia este un semn distinctiv al internaționalizării astăzi.

În acest context, ne propunem analiza mai detaliată a fenomenului internaționalizarea învățământului, care este definit de OCDE, conform lui *Pricopie*, ca fiind „totalitatea proceselor al căror efect combinat, planificat sau nu, este de a asigura dimensiunea internațională a experienței învățământului superior în universități și instituții similare de educație” [9].

Internaționalizarea, de obicei mai este definită drept creșterea numărului de studenți și savanți, care caută oportunități în străinătate, ce cuprinde mai mult studenții și mobilitatea școlară, facilitând conștientizarea culturală și beneficierea oportunităților unui curriculum din propria instituție, precum și de schimburi virtuale, colaborare [4].

Un alt concept tangențial reprezintă *internaționalizarea comprehensivă*, ce reflectă un angajament, confirmat prin acțiune, de a infuza perspective internaționale și comparative în misiunile de predare, cercetare și servicii ale învățământului superior. Ea modelează etosul și valorile instituționale și atinge toate elementele sistemului de învățământ superior. Este esențial ca aceasta să cuprindă conducerea instituțională, guvernarea, facultatea, studenții și toate unitățile de servicii și suport academic. Este un imperativ instituțional, nu doar o posibilitate dezirabilă. Internaționalizarea comprehensivă nu afectează numai întreaga viață din campus, ci și cadrele externe de referință ale instituției, parteneriatele și relațiile. Reconfigurarea globală a economiilor, sistemele de comerț, cercetare și comunicare și impactul forțelor globale asupra vieții locale, extind nevoia de internaționalizare comprehensivă, motivațiile și scopurile care o conduc. Internaționalizarea învățământului mai este abordată și ca un proces strategic, coordonat, care urmărește să alinieze și să integreze politici, programe și inițiative pentru a poziționa colegiile și universitățile ca instituții mai orientate la nivel global și conectate la nivel internațional [10].

În cadrul comunicării realizate de *Comisie către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind realizarea Spațiului european al educației*, se stipulează că mobilitatea studenților și a personalului a deschis progresiv învățământul superior și a consolidat bazele cooperării structurate. Procesul de la Bologna a avut un rol stimulator pentru internaționalizare și mobilitate.

Valoarea adăugată a mobilității este clară: datele arată că o experiență de studii în străinătate ajută semnificativ perspectivele de carieră. 80 % dintre absolvenții Erasmus+ sunt angajați în mai puțin de 3 luni de la absolvire. Cu toate acestea, numai 5 % dintre studenți pot avea experiența Erasmus+. Problemele financiare rămân una dintre cele mai frecvente cauze pentru care studenții nu studiază în străinătate, urmată îndeaproape de preocupările legate de recunoașterea învățării. Cu cele 41 de universități europene-pilot, peste 280 de instituții de învățământ superior din UE experimentează și testează noi modele de cooperare mai profundă și mai ambițioasă [2].

Republica Moldova a aderat la Procesul Bologna în anul 2005. Începând cu anul 2005 au fost realizate mai multe reforme în domeniul învățământului superior. Principalele direcții de realizare a reformelor au vizat în mod tradițional trei domenii prioritare:

a) schimbarea structurii sistemului de învățământ superior, prin organizarea acestuia în trei cicluri, introducerea Suplimentului la diplomă și a Sistemului European de Credite Transferabile;

b) organizarea sistemului de evaluare și monitorizare internă și externă a calității și crearea unei Agenții de Asigurare a Calității (actualmente Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare – ANA-CEC) și a departamentelor de management intern al calității la fiecare universitate în parte;

c) racordarea ofertei universitare la cerințele pieței muncii prin urmărirea traseului profesional al absolvenților, crearea legăturilor cu angajatorii, profesionalizarea învățământului, etc.

În contextul obiectivelor stabilite în cadrul Procesului Bologna și din perspectiva globalizării, *Foaia de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior* reprezintă pentru Republica Moldova o necesitate, care va susține procesul de ajustare a sistemului de învățământ superior din țară la rigorile și standardele europene stabilite în Declarația de la Bologna, dar și în contextul aspirațiilor de integrare europeană a țării. Implicarea Republicii Moldova în circuitul academic european a determinat îmbogățirea orizontului academic și științific din sistem, prin asigurarea unui nou mediu de învățare, precum și de cunoaștere și înțelegere a proceselor de modernizare a învățământului superior la nivel național și internațional. Internaționalizarea are mai multe componente, inclusiv, componenta de

internaționalizare a programelor și curricula universitară, dezvoltarea programelor comune de studii superioare, promovarea cursurilor/programelor de studii superioare în limbi străine, cursuri online deschise (MOOCs), proiecte în domeniul educației și cercetării cu parteneri străini, mobilitatea academică internațională pentru studenți și profesori. În Republica Moldova procesul de internaționalizare s-a manifestat inițial prin dezvoltarea mobilității academice internaționale, obiectiv stabilit în Declarația de la Bologna, care a avut ca țintă - asigurarea către anul 2020 a 20% procente de studenți mobili în spațiul european.

Ulterior, grație implicării mai active a țării în programele Uniunii Europene: TEMPUS, Erasmus Mundus și mai târziu Erasmus + fluxurile de mobilități academice au crescut considerabil, dezvoltându-se ascendent și alte elemente ale procesului de internaționalizare, precum: internaționalizarea programelor și curricula universitară; implementarea de parteneriate de cooperare în domeniul educației și cercetării cu universități europene etc. Promovarea mobilității academice și a internaționalizării învățământului superior se regăsește ca obiectiv în documente de politici naționale, precum Codul educației (2014), Strategia Educația 2020 (2014), dar și în cadrul unor angajamente internaționale stabilite prin aderarea Republicii Moldova la Procesul de la Bologna (2005) și semnării Acordului de Asocieră dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (2014). Cadrul normativ pentru promovarea mobilității academice în învățământul superior din Republica Moldova este reglementat prin Regulamentul-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior (Hotărârea de Guvern nr. 56/2014). Regulamentul a fost elaborat în conformitate cu rigorile internaționale în materie de mobilitate academică stabilite în Declarația de la Bologna și dezvoltate ulterior în Comunicatul de la Leuven/Louvain-la-Neuve și în Strategia de mobilitate 2020 pentru Spațiul European al Învățământului Superior (EHEA), (București 2012). În temeiul acestui Regulament și a documentelor de politici din spațiul european și având în vedere participarea Republicii Moldova la Convenția privind recunoașterea calificărilor obținute în învățământul superior din regiunea Europei, semnată la Lisabona în 1997, instituțiile de învățământ superior din țară au aprobat Regulamente instituționale proprii [6].

Așadar, putem menționa că internaționalizarea învățământului cu ade-

vărat conduce la înregistrarea mai multor beneficii în plan social, economic, academic și nu doar. În funcție de felul în care este valorificată mobilitatea academică, aceasta poate conduce la sporirea calității învățământului, prin dezvoltarea programelor de învățământ, accesul mai ușor la sistemele de educație din diferite țări, dezvoltarea competenței digitale conform prevederilor europene și nu doar. La moment, universitățile din țară sunt antrenate în creșterea vizibilității internaționale. Motivațiile universităților sunt multiple, fie că este vorba de activități de formare fie de cercetare științifică. Printre factorii de presiune asupra managementului academic (Qiang, 2003), se remarcă:

(1) evoluția pieței muncii, care solicită absolvenți adaptați cerințelor noii economii, care se rezumă la volumul cunoștințelor teoretice și mai ales a abilităților practice; aceștia trebuie să cunoască mai multe limbi străine și să aibă competențe sociale și multiculturalale;

(2) specializarea cercetării științifice solicită adesea resurse sporite, insuficiente pe plan local, impunând formarea de consorții și rețele științifice internaționale;

(3) atragerea studenților străini în cadrul programelor de studii și/sau cercetare dezvoltate în universități, asigurând adesea resurse financiare neglijabile pentru instituție;

(4) utilizarea noilor tehnologii ale informației și comunicării, care permite depășirea barierelor geografice în oferirea de servicii academice performante.

Dacă analizăm activitățile academice, distingem trei dimensiuni ale activității de internaționalizare:

1) la nivelul proceselor de învățământ: mobilități studențești, dezvoltare curriculară, modernizare pedagogică, dezvoltare de programe cu dublă diplomă sau delocalizări de diplome în străinătate;

2) la nivelul activităților de cercetare: mobilități ale cadrelor didactice și cercetătorilor, participarea la rețele tematice europene și extracomunitare, recrutare de personal la nivel internațional;

3) la nivelul relațiilor cu societatea: dezvoltarea de parteneriate public-private, participarea la programe naționale și europene de finanțare [8].

O mobilitate academică internațională eficientă pentru RM în contextul procesului de la Bologna este posibilă în condițiile îmbunătățirii sistematice a cadrului de reglementare a mecanismelor de organizare și finanțare, și în același timp, depinde de dorința entităților partenere ale mobilității în realizarea procesului de schimburi academice [9].

La baza internaționalizării învățământului, este programul Erasmus+, care promovează valorile europene și contribuie nemijlocit la sporirea calității învățământului, schimbului de experiențe, promovare a egalității de șanse, a unui proces educațional inovativ și formarea unor specialiști competitivi pe piața muncii.

Astfel, conform Ghidul programului Erasmus+ 2023, acțiunile-cheie pentru perioada 2021-2027 sunt [5]:

Particularități	Direcții
<p>Acțiunea-cheie 1 se referă la mobilitatea persoanelor, cu scopul de a spori performanțele în învățare, de a dezvolta spiritul de inițiativă, inserția profesională, sensibilizare interculturală, participare mai activă în societate, ș.a..</p>	<p>Acțiunea-cheie cuprinde următoarele direcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● mobilitatea cursanților și a personalului; ● activități de participare a tinerilor (inițiative locale și transnaționale conduse de tineri, conduse de grupuri informale de tineri și/sau organizații de tineret pentru a ajuta tinerii să se implice și să învețe să participe la viața democratică); ● mobilitate pentru antrenorii sportivi (personalului organizațiilor sportive, în special în sporturile de bază, li se oferă oportunitatea să-și îmbunătățească competențele, calificările și să dobândească noi abilități prin mobilitatea de învățare petrecând o perioadă timp în străinătate); ● DiscoverEU (acțiune care oferă tinerilor de 18 ani oportunitatea de a avea o experiență de călătorie individuală sau de grup pe termen scurt în toată Europa); ● schimburi virtuale în învățământul superior și tineret (activități online interpersonale care promovează interculturalitatea, dialogul și dezvoltarea competențelor soft între persoane din țări terțe neasociate programului);

<p>Acțiunea-cheie 2 se referă la cooperarea între organizații și instituții, ce are menirea a facilita parteneriate pentru cooperare, excelență, inovare, evenimente sportive europene.</p>	<p>Această acțiune implică:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● parteneriate pentru cooperare (pentru consolidarea rețelelor de parteneri, parteneriate la scară mică – sunt acordate sume mai mici ale graturilor, pe o durată mai scurtă și cerințe administrative mai simple pentru nou-veniți la program); ● parteneriate pentru excelență (universități europene, centrele de excelență profesională (CoVe), Erasmus+ Teacher Academies, acțiune Erasmus Mundus); ● parteneriate pentru inovare (stimularea „triunghiului cunoașterii” - educație și formare profesională, afaceri și cercetare; antreprenoriatul în domeniul educației și formării); ● proiecte de consolidare a capacităților (în domeniul învățământului superior, tinerețului, în domeniul sportului, prin crearea de parteneriate multilaterale).
<p>Acțiunea-cheie 3 constă în oferirea sprijinului pentru elaborarea de politici și cooperare, prin lansarea programului „Tineretul european împreună”.</p>	<p>Această acțiune-cheie presupune:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● acțiunea European Youth Together (vizează atât organizațiile de tineret la nivel local, cât și organizațiile mai mari, sprijinirea parteneriatelor transfrontaliere); ● acțiunea Jean Monnet în domeniul învățământului superior (Jean Monnet Module, Catedre, Centre de excelență, formarea cadrelor didactice, dezbateri politice, ș.a.).

Analizând arealul acțiunilor-cheie ale Programului Erasmus+, considerat pilonul principal în internaționalizarea învățământului, putem stipula faptul că acesta reușește să acopere atât educația formală, cât și cea nonformală, cu oportunități multiple pentru variate categorii de beneficiari, precum: cadre didactice, tineri, antrenori, stagiați, lucrători de tineret, formatori, cercetători și nu numai. Cert se adevărește faptul că creează contexte prielnice pentru aplicarea inovației în procesul educațional și formarea specialiștilor competitivi pe piața muncii. Totodată, oferă suficiente instrumente care să anticipeze eventuale riscuri, cum ar fi: asigurarea unor platforme online pentru facilitarea unor comunicări, colaborări, stabilire de parteneriate eficiente, formarea rețelelor sociale întru realizarea schimbului de bune practici, dezvoltarea personală și socială a beneficiarilor

implicați în procese de mobilitate academică. Se constată o diversificare a mecanismelor implementate pentru atingerea finalităților scontate, inclusiv desfășurarea de experimente de politici europene, prin aplicarea testelor pe teren, facilitarea transparenței și recunoașterea competențelor și calificărilor, a transferul de credite, cooperarea cu organizații internaționale cu expertiză și capacitate analitică foarte recunoscute, ș.a. De asemenea, oportun este faptul că se încurajează accesul diferitor factori interesați din domeniul educațional, dar și oferirea suportului ținând cont de experiența beneficiarului, prin fixarea sarcinilor, obiectivelor pe nivele de complexitate. Un exemplu relevant în acest sens, îl constituie sub-acțiunile din **Acțiunea 3 - Jean Monnet în domeniul învățământului superior**, care cuprinde:

- Jean Monnet Module: programe de predare scurte la una sau mai multe discipline ale Uniunii Europene;
- Catedre Jean Monnet: posturi didactice pentru specialiștii în Studiile Europene;
- Centrele de excelență Jean Monnet: puncte focale care adună cunoștințele experților de nivel înalt în diverse discipline de studii europene, precum și dezvoltarea activităților transnaționale și a legăturilor structurale cu instituții academice din alte țări.

Conform rapoartelor realizate de Oficiul Național Erasmus+ din Moldova, de peste 30 de ani, studenții și cadrele didactice au vizitat universități europene în cadrul programului Erasmus+. Din 2015, Erasmus+ a permis și mobilitatea pe termen scurt în Europa din alte părți ale lumii pentru studenți, cercetători și personal. Această mobilitate bidirecțională permite studenților să studieze într-o universitate străină timp de 3-12 luni și să obțină credite care sunt apoi recunoscute la instituția de trimitere ca parte a diplomei lor. Un grant pentru mobilitatea personalului este, de asemenea, posibil pentru 5-60 de zile. Există oferte distincte pentru diferite regiuni ale lumii, care sunt împărțite între țările europene. Instituțiile din țara programului formează parteneriate bilaterale cu universități din țările Parteneriatului Estic și aplică în numele partenerilor lor. Astfel, în diagrama de mai jos observăm repartizarea bugetului regional pentru mobilitatea internațională de credite, a zonei de Est, pentru perioada 2015-2017 [11].

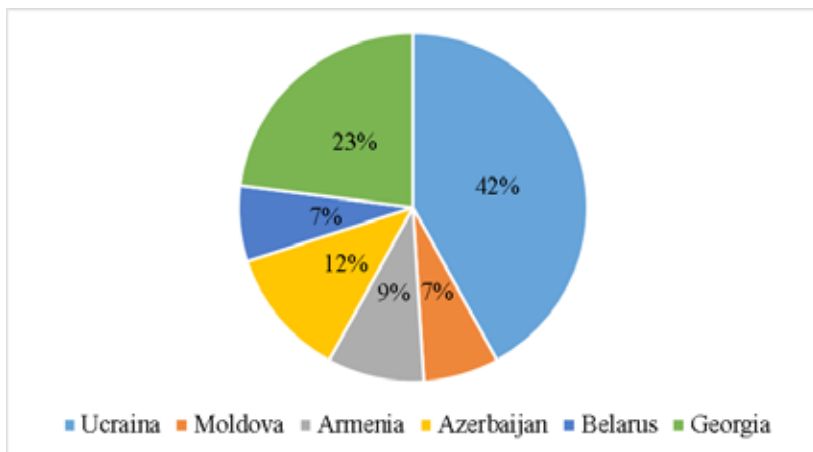

Figura 1. Bugetul regional pentru mobilitatea internațională de credite, a zonei de Est, pentru perioada 2015-2017

De asemenea, în tabelul de mai jos observăm o dinamică spre anul 2017, în mare parte la toate caracteristicile indicate, în special la proiectele selectate ce implică Republica Moldova, dar și a numărului de studenți, personalului implicat în mobilitate, ceea ce denotă faptul că procesul de internaționalizare treptat ia amploare, valorificându-se tot mai mult valențele formative ale acestuia și crescând șansele pentru formarea unor specialiști competitivi pe piața muncii, care vor aplica, adapta ideile inovative identificate în alte țări, pentru a răspunde provocărilor naționale. Aceste date confirmă odată în plus faptul că se creează o perspectivă mai bună pentru dezvoltarea spiritului civic al tinerilor, pentru implicare, sensibilizarea interculturală, creșterea randamentului academic, ș.a.

Tabelul 1. Date privind implementarea mobilității în Moldova, Europa

Caracteristici	2017	2016	2015
Propuneri primite care implică Moldova	97	85	78
Proiecte selectate care implică Moldova	65	59	35
Studenți și personal plecați în Europa	314	338	263
Studenți și personal plecați în Moldova	192	192	35
Procentul bugetului regional	6.67 %	8.62 %	5.54 %

Analizând evolutiv, atestăm o dinamică pozitivă a implicării universităților din țară, în special cu referire la proiectele de mobilitate academică în KA1 (Tabelul 2), dar și creșterea fluxului de studenți și profesori către universitățile din Republica Moldova. Atestăm o dinamică pozitivă a implicării universităților din țară în proiecte de mobilitate academică în KA1, dar și creșterea fluxului de studenți și profesori către universitățile din Republica Moldova [6].

**Tabelul 2. Mobilitatea internațională Erasmus+, acțiunea cheie nr. 1
Mobilitatea creditară, KA1, anii 2017-2019**

Anul	Numărul proiectelor finanțate de UE (proiecte ICM în cadrul programului Erasmus+)		Gradul de valorificare a mijloacelor financiare alocate din fonduri europene**	Rezultatele obținute urmare realizării acestor proiecte prin prisma implementării PNAAA	
	în derulare*	finisate		Planificat	Realizat
2017	0	506 mobilități 65 proiecte	100%	400 de mobilități; 50 de parteneriate inter universitare	506 mob.(126,5%) 65 proiecte (130%)
2018	545 mobilități 70 proiecte	0	cca 70%	400 de mobilități; 50 de parteneriate inter universitare	545 mob.(136,25%) 70 proiecte (140%)
2019	566 mobilități 134 proiecte	0	cca 30%	400 de mobilități; 50 de parteneriate inter universitare	566 mob.(141,5%) 65 proiecte (268%)

* Durata proiectelor ICM este de 24/36 luni

** Gradul de valorificare a mijloacelor financiare în cadrul proiectelor ICM Erasmus+ la etapa de finalizare este de cca 100%

În această ordine de idei, în perioada 2010-2018 în țară au fost implementate 17 proiecte Jean Monnet, acestea având o importanță inestimabilă în aprofundarea cunoștințelor despre politica, viața economică, socială și culturală a Uniunii Europene (a se vedea dinamica în figura de mai jos).

Figura 2. Dinamica proiectelor Jean Monnet din Republica Moldova, 2010-2017

Conform datelor Oficiului Național Erasmus+ din Moldova, în perioada 2017-2022, au fost selectate diferite tipuri de activități, în 14 proiecte Jean Monnet. Observăm o evoluție neuniformă, dar totuși cu tendință de creștere a numărului proiectelor, în special a nivelelor de complexitate, înregistrându-se în 2022 un proiect de tip Centru de excelență, cu obținerea celei mai mari valori de grant - 99,243.00 €, obținut de Academia de Administrare Publică. Valoarea acestor proiecte rezidă de fapt atât din subiectele elucidate, cu o necesitate enormă pentru societatea moldovenească, evoluția gândirii cetățenilor, precum „Consolidarea durabilității democrației prin educație civică”, cât și din calitatea finalităților propuse, prin natura activităților organizate (conferințe, publicarea articolelor științifice, a culegerilor de articole științifice, întrunirea comunităților cercetătorilor, școli de vară pentru tineri etc). Aceste activități au menirea să stimuleze gândirea critică a tinerilor, creativitatea, dezvoltarea culturii democratice, spiritul de inițiativă, capacitatea de cercetare a diferitor actanți educaționali ș.a.

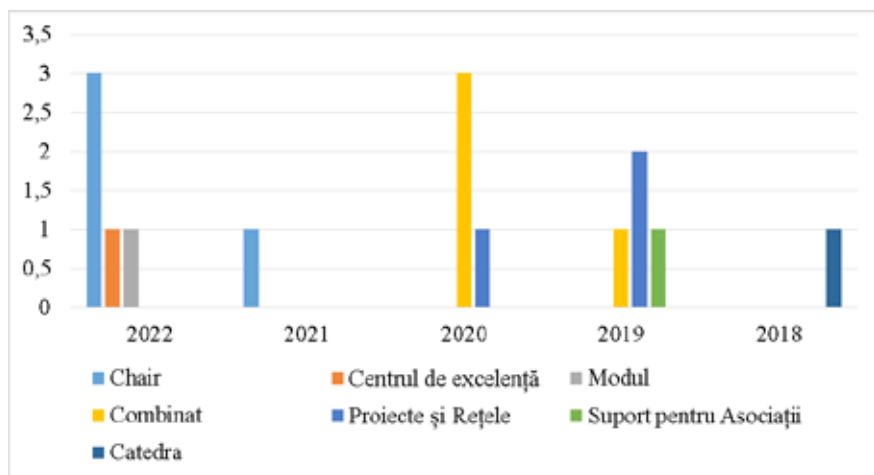

Figura 3. Dinamica proiectelor Jean Monnet din Republica Moldova, 2018-2022 [7]

Impactul noilor forme de mobilitate academică internațională asupra recunoașterii și promovării culturilor indigene și diverse este un subiect

care evocă poziții și păreri diferite. Mulți cred că tehnologiile moderne de informare și comunicare, și mișcarea oamenilor, ideilor și culturilor peste granițele naționale prezintă noi oportunități de a-și promova cultura în alte țări și de a spori fuziunea și hibridizarea culturilor. Un beneficiu important este o mai bună înțelegere a diversității culturale și, sperăm, o apreciere interculturală și abilități de comunicare mai puternice.

Alții susțin că aceleași forțe erodează identitățile culturale naționale și că, în loc să creeze noi culturi hibride, culturile indigene sunt omogenizate, ceea ce în majoritatea cazurilor înseamnă occidentalizate. Din motiv că educația a fost apreciată, în mod tradițional, ca un vehicul de aculturație, aceste argumente se concentrează pe specificul conținutului curriculum-ului, limba de predare (în special dezvoltarea abilităților de comunicare în limba engleză) și procesul de predare/învățare în educația internațională [12].

Concluzii:

Internaționalizarea învățământului și mobilitatea academică sunt deosebit de importante într-o lume tot mai globalizată și interconectată. Ele aduc numeroase beneficii pentru studenți, cadre didactice și instituții de învățământ, precum și pentru societate în ansamblu. Iată câteva dintre aceste avantaje:

- Dezvoltarea competențelor interculturale: Prin expunerea la diferite culturi, limbi și perspective, studenții dobândesc abilități interculturale și devin mai deschiși și mai toleranți în fața diversității. Aceste competențe interculturale sunt extrem de valoroase într-o lume în care interacțiunile transfrontaliere și colaborările internaționale sunt tot mai frecvente.
- Îmbunătățirea competențelor lingvistice: Mobilitatea academică oferă oportunitatea studenților de a învăța și de a practica limbi străine. În plus, interacțiunile cu studenții și cadrele didactice din alte țări îi ajută să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare într-un mediu multicultural.
- Creșterea deschiderii către lume: Prin trăirea unei experiențe internaționale, studenții devin mai deschiși la idei și perspective noi. Aceasta îi ajută să-și dezvolte gândirea critică, creativitatea și abilitățile de rezolvare a problemelor în contexte diferite.

- Extinderea rețelei de contacte: Mobilitatea academică permite studenților să-și dezvolte rețele de contacte la nivel internațional, ceea ce poate fi extrem de valoros în viitoarea lor carieră. Aceste conexiuni pot duce la oportunități de colaborare, stagii, locuri de muncă sau chiar parteneriate de afaceri.
- Schimbul de cunoștințe și bune practici: Mobilitatea academică facilitează schimbul de cunoștințe, experiențe și bune practici între instituțiile de învățământ din diferite țări. Aceasta poate contribui la îmbunătățirea calității educației și la inovare în domeniul academic.
- Îmbunătățirea competitivității: Studenții care au participat la programe de mobilitate academică demonstrează flexibilitate, adaptabilitate și dorința de a se implica în experiențe noi și provocatoare. Aceste calități sunt valorizate de angajatori și pot oferi un avantaj competitiv pe piața muncii.
- Promovarea înțelegerii și păcii globale: Prin interacțiunea directă și construirea de legături între studenții din diferite țări, mobilitatea academică poate contribui la promovarea înțelegerii interculturale și la crearea unui climat de pace și cooperare între națiuni.

Așadar, internaționalizarea învățământului și mobilitatea academică au un impact semnificativ în dezvoltarea personală și profesională a studenților, în promovarea învățământului de calitate și în construirea unei lumi mai interconectate, și mai armonioase.

În ansamblu, mobilitatea academică internațională este un proces natural, având propria sa istorie și relevanță în lumea modernă globalizată. Republica Moldova nu poate rămâne în afara zonei de integrare internațională în domeniul științei și educației, și ocupă deja un loc aparte în acest proces, înregistrând deja realizări în dezvoltarea procesului de mobilitate academică internațională. Este evident faptul, că actualul sistem educațional și științific din Republica Moldova are propriile sale particularități specifice, cu toate acestea, trebuie să depășească dificultățile ce intervin în realizarea intențiilor de integrare în spațiul științific și educațional mondial. Pentru țările dezvoltate, mobilitatea academică internațională reprezintă o sursă de venit financiar, obținere a capitalului uman de înaltă calitate, îmbunătățire a imaginii țării, iar dezvoltarea acestui tip de mobilitate este una dintre prioritățile de implementare a politicilor publice naționale.

Referințe bibliografice:

1. CAPCELEA, V., Tendințele dezvoltării societății în sec. XX. [citat 14.06.2023] Disponibil: [.http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1941/1/Capcelea_V_societ_secXXI.pdf](http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1941/1/Capcelea_V_societ_secXXI.pdf)
2. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025, Bruxelles, 30.9.2020
3. CURAJ, A., DECA, L., The Bologna Process and the European Higher Education Area: A Model for Global Integration. Springer Open, 727 p. ISBN 978-3-319-77406-0.
4. Dialogue snapshot. Global trends in Higher Education Internationalization, 2021 [citat 10.06.2023] Disponibil: <https://hollingscenter.org/wp-content/uploads/2022/10/INTHED-2021-Snapshot.pdf>
5. Erasmus+ Programme Guide. Version 3 (2023): 04-04-2023. Disponibil: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-04/Erasmus-plusProgramme-Guide2023-v3_en.pdf
6. Foaia de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior pentru anii 2020-2025 (aprobat prin ord. nr. 997, din 18.09.2020) [citat 01.06.2023]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/anexa_foia_de_parcurs_ord.997.pdf
7. Oficiul Național Erasmus+ în Moldova. 2019 © erasmusplus moldova. Disponibil: <http://erasmusplus.md/proiecte-jean-monnet>
8. PISANIUC, M. Internaționalizarea învățământului superior: realități și perspective. In: 25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic. Vol.3, 23-24 septembrie 2016, Chișinău.
9. SAVIȚCHI, C. Tineretul studios și internaționalizarea educației. Disponibil: http://www.repository.utm.md/bitstream/handle/5014/6763/Conf_StinteSocioUmanist_2018_pg122_126.pdf?sequence=1&isAllowed=y
10. WIT, de H., HUNTER F., Internationalisation of higher education. Study. Policy department B: Structural and Cohesion Policies, 2015 [citat 01.06.2023] Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU\(2015\)540370_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU(2015)540370_EN.pdf)
11. <http://erasmusplus.md/participarea-republicii-moldova-erasmus-2015-2017>
12. https://www.aqu.cat/elButlleti/butlleti75/articles1_en.html